

**PODZEMLJE
ŠEPET SMRTNOSTI**

Mart Ogen

Tema je. Tema?

No, seveda — ampak ne čisto.

Da, seveda, netopirji, te gnusne živali,
in pa miši.

Kaj naj jim vržem?

Košček slanine — ali košček sira?

Kot bi to kakorkoli spremenilo stvari.

Noč, vendar nepopolna.

Svetilka, obrnjena v nebo,

in pod njo

nekaj kakor žganje,

mogoče liker?

Toda ne, to bo konjak,

ta prijetno topla, mehka

tekočina, ta prijetno topla, rjava

barva.

Dejstvo, da mi je tako zelo zoprno

vreščanje mačk, ki se gonijo,

iz tega bi kdo lahko delal sramotne zaključke.

Na to pa se požvižgam.

Požvižgam, in po prazni ulici

priteče umazan cucek.

Osamljena prikazen kakor jaz.

Luč, ki strmi v nebo,

maternica svetlobe,

in pod njo

topli rjavi valovi, topla rjava

koža.

Ženske, ki sem jih imel,

in ženske, ki sem jih ljubil.

Kadar sem bolan in imam vročino,

ali kadar sem pijan in osamljen,

vselej kličem mamo, ki je umrla,
ko sem imel pet let.
Maternica luči.
Ojdipov kompleks?
Dekleta, ki so me ljubila,
bi lahko govorila o tem.

Ali pa sanje.
Zadnjič sem sanjal, da sem
lezbijka. Bil sem
lezbijka, ker sem hotel
znova osvojiti svojo prvo
ljubezen. Vse je bilo čisto
naravno, v vlaku.
Ves čas sem se zavedal, da sem
moški, ki igra lezbijko.
Toda zbudil sem se, preden mi je uspelo
osvojiti prvo ljubezen.

Sploh je vse čisto v redu,
kadar bereš o tem.
Ali kadar sveti maternica luči,
ko plavaš v valovih konjaka.
V temi in slabosti pa je drugače.

In pa potem, ko imaš mačka, miauuu, miauuu,
ko ti hoče raznesti glavo in želodec,
ko te daje vročica ali mrzlica,
odvisno od vrste in kvalitete mačka,
toda to še ni najhujše, ne, vse to še ni najhujše,
tableta, nekaj požirkov mleka,
in še ena tableta, in še ena,
prespiš se,
preženeš mačka,
vsaj do naslednjega mačka ga preženeš,
in potem še tistega,
sploh pa niti nisem tako pogosto pijan, jaz že ne,
čeprav to ljudje nekako pričakujejo od mene.

Ali pa če vam povem o tistih drugih sanjah,
ko je moja žena padla v lijak dvigala,
vedel sem, da kabine ni v nadstropju,

ko je odprla vrata in stopila noter,
in tako se je seveda ubila,
in kaj porečete k temu, a,
kaj sploh morete reči.

Sobna rastlina sem,
zalivajte me s konjakom,
tudi druge žgane pijače so dobrodošle,
razen gina.

Pijanec? Vi še ne poznate mojih prijateljev!

Sploh pa imam še drugačne napade,
vseh vrst napade tako rekoč.
napade najrazličnejših strastnosti,
strasten jezik imam in požrešen sem tudi,
strastne oči imam in še kaj drugega,
pa kaj to koga briga.

Vsa zadeva je namreč zelo preprosta, veste.
Rad pač prebivam v notranjosti stvari.
Saj ne da bi se bal narave, to sploh ne,
toda vse preveč me vznemirja,
čeprav se tudi v zaprtem prostoru včasih prekleto klavrno počutim.

Ampak — kaj naj vendar vržem tem podganam,
da me bodo nehale nadlegovati?

Sicer pa je vse v najlepšem redu,
dokler sveti tale žarnica,
dokler sveti tale ogenj,
ta maternica luči,
ta svetloba maternice,
konjak,
ključ,
saj, ključ, to je tisto.

Sploh pa, le pridite bliže, pridite, pridite,
saj ne grizem.
Čeprav sem kakor tale cucek, vidite,
kakor tale cucek.

Navsezadnje je življenje čisto
zabavna reč.
Res bi ga ne smeli po dolgem in počez
pokozlati
na vsakem koraku.

PODZEMLJE O BEGU

Ampak seveda nikoli nikamor ne prideš.
Reči hočem,
saj, greš in greš,
in če imaš srečo,
včasih tudi kam prilezeš,
recimo na Antarktiko,
ali pa si postaviš nekakšen cilj,
poskušaš ga doseči,
in konec koncev ga včasih tudi dosežeš,
samo da to ni tisto, ne, to sploh ni tisto.

Sam v sebi,
navznoter
namreč nikoli nikamor ne prideš.
Si, kar si, kjer si, kakršen si.
Si kakor Justine v Durrellovem romanu Aleksandrijski kvartet,
kakor Justine, ki je trpinčila sebe in druge,
poskušala to, poskušala ono,
kakor Anamarija, o moje dekle, o nič več moje dekle, o nikoli moje,
kakor Anamarija, ki je prav tako poskušala vse mogoče,
ampak iz sebe ni mogla, ne, iz sebe ni mogla,
pa čeprav je še tako tlačila druge vase.

Si, kjer si, kakor si.
Vse, kar si kdaj spoznal,
kar si kdaj videl, slišal, občutil,
vse, kar si kdaj mislil ali naklepal,
kar si kdaj pretrpel,
vsemu temu nikoli ne uideš,
pa če še tako vrtaš vase,
če še tako brskaš po zemljevidih, diagramih, zgodovinskih knjigah,
si, kdor si, pa če napelješ električno v poslednjo možgansko celico,

če se zagrižeš v samo maternico misli,
 da bi poiskal korenine,
 da bi jih iztrgal
 in tako pobegnil,
 vse je zaman,
 vse ostane, kakor je,
 kakor je bilo in bo,
 tako je, amen, per omnia
 saeculá saeculorum, in
 čeprav konji dirjajo dalje,
 sam ne prideš nikamor.

Ker
 ne moreš biti nekdo drug,
 ne moreš pozabiti.

PODZEMLJE PESEM O GENERACIJI

(odlomki)

Pokol Markosovih partizanov,
 umor Nagya,
 čudna izginotja znanih ljudi,
 nismo vedeli,
 ples med ognji,
 učili smo se prostosti
 za rešetkami videzov, preživeli
 uspavalne tablete,
 mi, nezainteresirana generacija,
 mi, izdajalska generacija.

— — — — —

Koliko idealov je bilo izdanih?
 Koliko ljudi ubitih zaradi oblasti?
 Katero ljudstvo voli svoje predstavnike?
 Koliko je oblik socializma?

Bile so besede, ki so jih govorili —
 in ubili.
 Zdaj se čudijo, ker molčimo.

Ker nočemo uporabljati njihovih besed.
Ker samo preklinjamo,
ker tulimo, kričimo,
ker nočemo sodelovati pri vsakodnevnem čaščenju
umorov.

Ni bilo seme jalovo, jalova je bila prst.

Ubijali so, da bi bili ubiti,
in so bili ubiti, da bi bili vzrok,
ubijali so, da bi ne bili ubiti,
in so živeli, da bi ubijali,
da bi ubijali dalje,
da bi bili ubiti,
da bi bili vzrok,
mrtvi, ki so ubijali žive,
živi, ki so ubijali žive,
živi, ki so ubijali mrtve,
ki so ubijali, da bi živeli,
ki so ubijali, da bi sejali,
ki so ubijali, da bi ne bilo prič.